

Крамаренко В.С.,
студентка 6 курсу, 1 групи, господарсь-
ко-правового факультету Національного
юридичного університету імені Ярослава
Мудрого

«ІДЕАЛЬНА» ЖЕРТВА: ВІКТИМОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Ключові слова: жертва злочину, віктимологія, «ідеальна» жертва, незахищені, погляд на жертву

Анотація. У тезах розглянуто загальний образ «ідеальної жертви» як частини поняття жертви злочину.

Аннотація. В тезисах рассмотрено общий образ «идеальной жертвы» как часть понятия жертва преступления.

Ключевые слова: жертва преступления, виктимология, «идеальная жертва», незащищенные, взгляд на жертву

Summary. In theses examined generic image of a crime victim as part of the concept of victim of crime.

Keywords: victim of crime, victimology, «ideal victim», victimology, view of the victim.

У багатьох людей є загальний образ жертви злочину. Поняття *жертви* як основної термінологічної одиниці віктимології пов'язано як з її загальнонауковим розумінням, так і правовими

характеристиками. Хоча єдине розуміння такого ключового для віктимології поняття як «жертва» серед як зарубіжних, так і вітчизняних вчених відсутнє, практично значно частіше жертвами злочинів стають соціально вразливі і фізично незахищені на момент злочинного посягання особи, а саме: діти, молодь, жінки, особи похилого віку тощо [1, с.163]. Жертвою злочину можуть виступати як фізичні особи, яким безпосередньо було заподіяно шкоду злочинном, так і члени сім'ї, близькі особи, родичі, утриманці первинних жертв [2, с.47]. За різних обставин жертвами злочинів можуть стати будь-які особи, незалежно від статі, віку, національності, соціального становища, рівня доходів, місця проживання. Однак, для фактичного вчинення злочину необхідно, щоб потенційна жертва і злочинець опинилися в одному місці одночасно, стали учасниками конкретних подій чи ситуацій [1, с.162].

Загальний образ жертви злочину можна характеризувати поняттям «ідеальної» жертви - невинної, беззахисної жертви, яка не має співучасті у злочині [3, с.21]. Під терміном «ідеальна» жертва не розглядаємо людину, яка в найбільшому ступені сприймає себе жертвою. Це поняття також не про тих, кому найбільше загрожує бути жертвами або які найчастіше стають жертвами. Під «ідеальною» жертвою я маємо на увазі особу або категорію осіб, які потерпають від злочину, найлегше отримують повний і законний статус жертви. Жертвами злочинів, як правило, стають дві категорії людей. З одного боку, це погано адаптовані до сучасних умов життя особи, які здебільшого керуються інтуїтивним мисленням у розпізнаванні кримінальних загроз та виборі стратегії поведінки при соціальній взаємодії з іншими учасниками суспільних відносин [1, с.169]. Психологічна дефініція жертви стосується переживань та інтерпретацій відповідного злочинного діяння, а отже вони виявляють підвищену уразливість перед злочинними посяганнями і психологічну готовність прийняти роль жертви. Ідеальною жертвою може бути молода жінка-жертва згвалтування або літня жінка, яку обікрали.

Друга категорія людей керується раціональним мисленням, що в основному дозволяє правильно орієнтуватися у джерелах та видах кримінальних загроз і в основному уникати небезпечних ситуацій. Їхня уразливість перед злочинними посяганнями носить

тимчасовий характер і пов'язана з часом та місцем перебування [1, с.169]. Таким чином, ідеальна жертва також має свою протилежність. Прикладом цього типу є п'яний молодий чоловік, якого грабують у непомітному барі ті, з ким він спілкувався. Тут ми маємо можливість вимагати моральної відповідальності: він не повинен був ходити до такого бару, він не повинен був напиватися, він не повинен був спілкуватися з тими типами тощо.

Можна стверджувати, якщо особу не класифікують як «жертву», незважаючи на існування психологічних, фізичних або економічних збитків, тоді він або вона ризикує отримати менший захист або навіть не захисту, оскільки його або її не охоплює «стандартний» погляд на жертву злочину. Не зважаючи на те, що єдине розуміння у віктимології поняття «жертва» відсутнє, як частина останньої «ідеальна» жертва на психологічному рівні має більш загальне для громадськості розуміння. «Ідеальна» жертва - це якийсь публічний статус типу та рівня абстракції.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Головкін Б. М. Як стають жертвами злочинів / Б. М. Головкін // Проблеми законності. – Вип. 136. – 2017. – С. 161 – 172. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pz_2017_136_19

2. Пивоваров В. В. До визначення поняття «жертва» в сучасній віктимології / В. В. Пивоваров, Є. В. Гордєєв // Карпатський правничий часопис: наук. журнал – 2015. – Вип. 10. – С. 45–48.

3. Lindgren M., Nikolić-Ristanović V. Crime victims: International and Serbian perspectives. Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE). - 2011. - С.170. <https://www.osce.org/files/f/documents/7/5/85268.pdf>

Науковий керівник: к.ю.н., доц В.В. Пивоваров